

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 64/08-97

Ústavný súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí senátu 20. novembra 2008 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho v konaní o sťažnosti obchodnej spoločnosti L., a. s. (pôvodne B., a. s.), B., zastúpenej advokátom JUDr. J. F., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Brezno vo veci neprijatia jej podania z 24. júla 2006 urobeného elektronickou formou a podpísaného zaručeným elektronickým podpisom, za účasti Okresného súdu Brezno, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti L., a. s. (pôvodne B., a. s.), podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Brezno neprijatím jej podania z 24. júla 2006 urobeného elektronickou formou a podpísaného zaručeným elektronickým podpisom p o r u š e n é b o l i .

2. Okresný súd Brezno je povinný uhradiť obchodnej spoločnosti L., a. s., trovy právneho zastúpenia v celkovej sume 14 898,80 Sk [slovom štrnásťtisícosemstodevät’desiatosem slovenských korún a osemdesiat halierov (494,55 EUR)], z toho sumu 6 887,72 Sk [slovom šesťtisícosemstoosemdesiatšesťdesiat sedem slovenských korún a sedemdesiatdva halierov (228,63 EUR)] na účet advokáta JUDr. M. P., B., a sumu 8 011,08 Sk [slovom osemtisícjedenásť slovenských korún a osem halierov (265,92 EUR)] na účet advokáta JUDr. J. F., B., do dvoch mesiacov od doručenia tohoto nálezu.

3. Vo zvyšnej časti návrhu nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. októbra 2006 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti L., a. s. [pôvodne B., a. s. (ďalej len „sťažovateľka“)], doplnená podaniami doručenými ústavnému súdu 27. októbra 2006, 25. januára 2007, 4. apríla 2008 a 15. júla 2008, zastúpenej advokátom JUDr. J. F., B. (pôvodne zastúpenej advokátom JUDr. M. P., B.), ktorou namieta porušenie svojho základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Brezno (ďalej len „okresný súd“) vo veci neprijatia jej podania z 24. júla 2006 urobeného elektronickou formou a podpísaného zaručeným elektronickým podpisom.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka zastúpená právnym zástupcom kuriérom doručila 31. marca 2006 okresnému súdu návrhy na vydanie platobných rozkazov vrátane príloh, pričom podľa ustanovenia § 42 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) urobila tieto podania elektronickými prostriedkami. Podania boli podpísané

zaručeným elektronickým podpisom podľa zákona č. 215/2002 Z. z. o elektronickom podpise a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o elektronickom podpise“). Spolu s návrhmi na vydanie platobných rozkazov sťažovateľka doručila okresnému súdu aj „*Sprievodný list k návrhu*“, v ktorom ho informovala o svojich podaniach uskutočnených na DVD nosiči.

Okresný súd listom z 20. apríla 2006 sťažovateľke oznámil, že „*pripojený DVD nosič sa vôbec nedal zrealizovať v počítačovom systéme...*“.

Sťažovateľka reagovala listom z 26. apríla 2006, v ktorom uviedla, že sprievodný list k návrhu nie je podaním v zmysle § 42 ods. 1 OSP, lebo ako to vyplýva už z označenia listu, ide len o sprievodný list k návrhom, pričom návrhy na začatie konania (žaloby o vydanie platobných rozkazov) sú zaznamenané v elektronickej podobe na DVD nosiči a sú podpísané zaručeným elektronickým podpisom a opatrené časovou pečiatkou. Sťažovateľka tiež konštatovala, že podania boli urobené v súlade s § 42 ods. 1 OSP a boli riadne doručené, a preto v zmysle § 82 ods. 1 OSP považuje 31. marec 2006 za deň začatia konania. Sťažovateľka poukázala aj na to, že urobiť podanie elektronickými prostriedkami možno už od 1. mája 2002, pričom nie je jej vinou, že okresný súd nemá vytvorené podmienky na prijímanie takýchto podaní. Na toto stanovisko sťažovateľky okresný súd reagoval listom z 18. mája 2006, v ktorom trval na svojom stanovisku z 20. apríla 2006 a odporúčal akceptovať technické možnosti súdu.

Sťažovateľka 24. júla 2006 podala okresnému súdu nové podanie a zaslala mu sprievodný list a 1 DVD nosič obsahujúci návrhy na vydanie platobných rozkazov spolu s prílohami, pričom návrhy boli podpísané zaručeným elektronickým podpisom. Podania obsiahnuté na tomto druhom DVD nosiči obsahovali iné návrhy ako v prvom prípade. Okresný súd listom zo 7. augusta 2006 sťažovateľke oznámil, že jej podanie urobené 24. júla 2006 nemožno „*zaevidovať ako riadne elektronické podanie, nakoľko nespĺňa zákonné náležitosti a v zmysle § 42 ods. 1 a 3 O. s. p. nespĺňa náležitosti riadneho podania*“.

Sťažovateľka zastáva názor, že dodržala zákonom ustanovený postup a urobila podanie v súlade so zákonom, a to elektronickými prostriedkami podpísané zaručeným elektronickým podpisom, splnila všetky zákonné požiadavky, a napriek tomu nebolo jej podanie okresným súdom prijaté, čím došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na základe uvedeného sťažovateľka žiada, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Základné právo spoločnosti B. a. s. so sídlom B., IČO:..., zapísanej v Obchodnom registri... domáhať sa zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s právom na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Brezno vo veci navrhovateľa spoločnosti B. a. s. so sídlom B., IČO:..., zapísanej v... proti odporcovi... porušené bolo.

2. Podanie zo dňa 24. 07. 2006 vo veci navrhovateľa spoločnosti B. a. s. so sídlom B., IČO:..., zapísanej v..., proti odporcovi... urobené elektronickými prostriedkami podpísané zaručeným elektronickým podpisom bolo urobené zákonom ustanoveným spôsobom, a preto sa Okresnému súdu Brezno prikazuje, aby na základe tohto podania konal.

3. Spoločnosti B. a. s. so sídlom B., IČO:..., zapísanej v... priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 10.000,- Sk (slovom: desaťtisíc slovenských korún), za každé jednotlivé porušenie práva domáhať sa zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vo veci navrhovateľa Spoločnosti B. a. s. so sídlom B., IČO:..., zapísanej v... proti odporcovi... Okresný súd Brezno je povinný zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Spoločnosti B. a. s. so sídlom B., IČO:..., zapísanej v... priznáva náhradu trov tohto konania.“

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 64/08-28 zo 7. februára 2008 ju prijal na ďalšie konanie. Po prijatí sťažnosti

na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky a predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčku okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadrila k sťažnosti sťažovateľky.

V tejto veci pôvodne prijímal sťažnosť na ďalšie konanie II. senát ústavného súdu, pretože v súlade s rozvrhom práce ústavného súdu na rok 2007 bola sudkyňa spravodajkyňa Ľudmila Gajdošíková členkou II. senátu ústavného súdu. Podľa rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2008 sa sudkyňa spravodajkyňa Ľudmila Gajdošíková stala členkou IV. senátu ústavného súdu. Z tohto dôvodu vo veci samej konal a rozhodoval senát v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

Právny zástupca sťažovateľky vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 28. marca 2008 oznámil, že sťažovateľka trvá na uskutočnení ústneho pojednávania.

Predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 14. apríla 2008 oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, a k sťažnosti uviedla:

„Dňa 27. 07. 2006 bol Okresnému súdu Brezno doručený z Advokátskej kancelárie JUDr. M. P. sprievodný list k návrhu zo dňa 24. 07. 2006, v ktorom sa výslovne uvádza, že na náš súd doručil žaloby na vydanie platobných rozkazov vrátane príloh, pričom v zmysle § 42 ods. 1 O. s. p. podania urobil elektronickými prostriedkami podpísanými zaručeným elektronickým podpisom podľa osobitného zákona. Taktiež uviedol, že podania vrátane príloh obsahuje elektronické dokumenty uchované na DVD nosiči, ktorý tvorí prílohu tohto listu...

Po obdržaní uvedeného listu som sa telefonicky okamžite skontaktovala s Ing. J. Ď., riaditeľom odboru informatiky na Krajskom súde v Banskej Bystrici, ktorý mi výslovne uviedol, že stav je nemenný, nakoľko na súdoch v banskobystrickom kraji, teda aj na Okresnom súde Brezno, nie je zriadená elektronická podateľňa na prijímanie podaní elektronickými prostriedkami podpísanými zaručeným elektronickým podpisom podľa osobitného zákona, teda že nie je možné prijímať podania v zmysle § 42 ods. 1 O. s. p...

Aj napriek stanovisku Ing. Ď. som dňa 28. 07. 2006 požiadala technického asistenta

Okresného súdu Brezno R. H., aby zistil, či je alebo nie je možné prijať podanie JUDr. M. P. doručené dňa 27. 07. 2006 formou elektronickými prostriedkami na DVD nosiči. Technický asistent mi dňa 28. 07. 2006 oznámil, že nie je možné zrealizovať DVD nosič od JUDr. M. P., ktorý bol Okresnému súdu Brezno doručený dňa 27. 07. 2006. Túto skutočnosť mi R. H., technický asistent okresného súdu, oznámil písomne dňa 01. 08. 2006...

Uvádzam, že som sa aj v období od 27. 07. 2006 dotazovala na odbore informatiky Krajského súdu Banská Bystrica, ako aj u vedenia Krajského súdu v Banskej Bystrici o stave elektronickej podateľne s úmyslom, aby bola v čo najbližšom čase zriadená a spustená do prevádzky. Na základe uvedeného som opätovne zaslala list zo dňa 24. 10. 2006 na Ministerstvo spravodlivosti SR, sekciu civilného práva (keďže túto problematiku v rámci SR na MS SR riešila JUDr. J. H., poverená riadením sekcie civilného práva, vid' jej predchádzajúca korešpondencia), ako aj na Krajský súd v Banskej Bystrici list zo dňa 24. 10. 2006 som zaslala na vedomie so žiadosťou o zaujatie stanoviska aj JUDr. J. V., ktorá vtom období bola poverená vedením Krajského súdu Banská Bystrica a uvedenými listami som žiadala kompetentné orgány o zaujatie stanoviska k prijímaniu podaní v zmysle § 42 ods. 1 O. s. p. List - Žiadosť o zaujatie stanoviska zo dňa 24. 10. 2006 bol MS SR doručený dňa 30. 10. 2006 a KS BB dňa 24. 10. 2006...

Na žiadosť o zaujatie stanoviska zo dňa 24. 10. 2006 Okresný súd Brezno nedostal žiadnu písomnú odpoveď a z Krajského súdu Banská Bystrica mi bolo Ing. Ď. telefonicky oznámené, že problematika prijímania podaní formou elektronických prostriedkov podpísaných zaručeným elektronickým podpisom podľa osobitného zákona bude riešená kompletne pre všetky sudy SR a že dostaneme prostredníctvom odboru informatiky pri Krajskom súde v Banskej Bystrici konkrétne informácie a že daná problematika bude riešená prostredníctvom nich...

V priebehu roku 2007 Okresný súd Brezno neobdržal žiadnu informáciu ohľadne zriadenia elektronickej podateľne a taktiež sťažovateľ nám nezaslal žiadne písomnosti...

Dňa 08. 02. 2008 bol Okresnému súdu Brezno doručený list zo dňa 31. 01. 2008 z Ministerstva spravodlivosti SR, sekcie justičnej informatiky a štatistiky, od Ing. J. K., generálneho riaditeľa, s tým, že v tomto liste mi oznámil, že sudy sú technicky schopné prijímať podania podpísané zaručeným elektronickým podpisom a informácia

o pripravenosti bola prezentovaná na porade s predsedami krajských súdov v L. dňa 01. - 02. 02. 2007, ako aj tým, že do budúcnosti sa plánuje upraviť prijímanie podaní podpísaných ZEP jednotným formulárom, ktorý by mal zvýšiť kvalitu SM tým spôsobom, že zjednotí rôzne podania tak, aby ich bolo možné automatizovane prijímať a aby som sa s technickými otázkami obrátila na pracovníkom odboru informatiky Krajského súdu v Banskej Bystrici...

Po obdržaní listu z MS SR som sa telefonicky spojila toho istého dňa, t. j. 08. 02. 2008 s odborom informatiky KS BB a požiadala som o okamžité nainštalovanie elektronickej podateľne a okamžité písomné zdôvodnenie z akého dôvodu sa nielen na Okresnom súde v Brezne, ale aj iných súdoch v obvode Krajského súdu Banská Bystrica nezriadili elektronicke podateľne na prijímanie podaní v zmysle § 42 ods. 1 O. s. p. Dňa 17. 01. 2008 sa konala porada predsedov a podpredsedov okresných súdov v rámci Krajského súdu v Banskej Bystrici, na ktorej som informovala o vzniknutej situácii. Po obdržaní listu od Ing. K., generálneho riaditeľa sekcie justičnej informatiky a štatistiky MS SR, som informovala aj predsedu Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorý zvolal na deň 12. 03. 2008 pracovné stretnutie na doriešenie vzniknutej situácie, aby sa s konečnou platnosťou vyriešila elektronicke podateľňa nielen nášho okresného súdu, ale aj ostatných súdov v rámci kraja. Tejto porady sa zúčastnil aj zástupca odboru informatiky KS BB pán Ing. B. Predseda Krajského súdu v Banskej Bystrici žiadal odbor informatiky o okamžité vyriešenie vzniknutej situácie, aby mohli súdy banskobystrického kraja prijímať podania elektronicke prostriedkami podpísanými zaručeným elektronicke podpisom.

Dňa 26. 03. 2008 sa dostavil na Okresný súd Brezno zamestnanec odboru informatiky MS SR pri Krajskom súde v Banskej Bystrici Ing. M. B. za účelom spustenia prijímania podaní sťažovateľa formou DVD nosiča, teda elektronicke prostriedkami podpísanými zaručeným elektronicke podpisom.

Vzhľadom na všetky horeuvedené skutočnosti Okresný súd Brezno nenesie žiadnu zodpovednosť za nezriadenie elektronickej podateľne na Okresnom súde Brezno v čase podania sťažovateľa či už zo dňa 30. 03. 2006, ktoré bolo doručené OS Brezno dňa 31. 03. 2006, ako aj v čase podania zo dňa 24. 07. 2006, ktoré bolo OS Brezno doručené dňa 27. 07. 2006, teda za stav, že sa nemohli prijímať podania formou DVD nosiča, nakoľko nielen Okresný súd Brezno, ako je uvedené vyššie, ani ostatné súdy v rámci

banskobystrického kraja, resp. Slovenskej republiky, neboli technicky vybavené na prijímanie takýchto podaní, hoci takéto podania bolo možné prijímať v zmysle § 42 ods. 1 O. s. p., na základe čoho zákonná úprava predčasne predstihla reálnu vybavenosť a možnosť súdov. V žiadnom prípade Okresný súd Brezno nezavinil stav, na základe ktorého bola podaná sťažnosť sťažovateľa B. a. s., so sídlom B., zast. JUDr. M. P., advokátom, na Ústavný súd SR zo dňa 06. 10. 2006, preto žiadame nepriznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 5.000.000,- Sk, ktoré požaduje sťažovateľ od Okresného súdu Brezno a taktiež ani úhradu trov konania.“

K vyjadreniu okresného súdu na základe výzvy ústavného súdu zaujal právny zástupca sťažovateľky stanovisko, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 30. apríla 2008. V stanovisku sa okrem iného uvádza:

«Porušovateľ vo svojom vyjadrení potvrdil, že bez akéhokoľvek úkonu smerujúceho k začatiu občianskeho súdneho konania vrátil sťažovateľovi DVD nosič obsahujúci návrhy na začatie občianskeho súdneho konania. Porušovateľ odmietol prejednať podané návrhy, tak ako sám uviedol na str. 7 v druhom odseku svojho vyjadrenia. Táto skutočnosť sama o sebe zakladá porušenie práva na prístup k súdu, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou práva na súdnu ochranu...

Porušovateľ prenáša zodpovednosť za porušenie práv sťažovateľa na iné orgány (Krajský súd Banská Bystrica, Ministerstvo spravodlivosti SR). Celé jeho vyjadrenie vlastne nesmeruje k ničomu inému. Tvrdíme, že zaručením práva na prístup k súdu v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky prevzala Slovenská republika pozitívny záväzok, ktorým sa zaviazala vytvoriť také podmienky, ktoré umožnia fyzickým a právnickým osobám obracať sa na súdy v sporoch o právo v občianskych, obchodných, rodinných, pracovných a iných veciach. Súdnu ochranu je možné do určitej miery limitovať prostredníctvom procesnej úpravy. Ak však sťažovateľ splnil všetky formálne a materiálne podmienky vyžadované zákonom - Občianskym súdnym poriadkom, uplatnil tak svoje právo na prístup k súdu podľa článku 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, musí porušovateľ ako štátny orgán súdnej moci vybavený právomocou (čl. 141 a 142 Ústavy SR a zák. č. 757/2004 Z. z.) a vecne a miestne príslušný podľa ust. § 9 Občianskeho súdneho poriadku niesť zodpovednosť za neprijatie návrhu a neriešenie sporu o právo v navrhovanej veci.

Nesplnenie pozitívneho záväzku štátom nemôže zaťažovať a poškodzovať sťažovateľa. Nedostatky v štátnej správe súdov musia byť riešené vo vnútri štátu, nie so sťažovateľom...

Sťažovateľ podal na Okresný súd Brezno návrhy splňajúce zákonom stanovené podmienky a legitímne očakával, že dôjde k ich prijatiu a následnému deklaratórnemu rozhodnutiu. Jeho očakávanie sa nenaplnilo. Následok v podobe nastolenia stavu neistoty a nespravodlivosti je o to vážnejší, že Okresný súd Brezno neprijal ani len jeden z podaných návrhov. Opakovane tak spochybnil právne postavenie sťažovateľa a zasiahol do jeho právneho statusu porušením ústavnej hodnoty - základného práva.

Procesným pochybením došlo k „strate šancí“ sťažovateľa pred vnútroštátnym súdom. Strata nastala vo vzťahu ku každému podanému návrhu, t. j. ku každému konaniu ktoré sa nezačalo a ktorého výsledkom malo byť deklaratórne rozhodnutie o majetkovom práve sťažovateľa a tomu zodpovedajúcej povinnosti žalovaného dlžníka. Požadované primerané finančné zadosťučinenie predstavuje morálnu náhradu za „stratu šancí“ sťažovateľa...

Sťažovateľ podanými návrhmi žiadal o rozhodnutia, ktorými by bola žalovaným dlžníkom uložená povinnosť zaplatiť dlhy v objektívnej výške. Neprijatím návrhov došlo vo vzťahu k majetkovým právam sťažovateľa k premlčaniu. Premlčanie spôsobilo, že ani pozitívne rozhodnutie ústavného súdu nebude môcť kompenzovať porušenie práva na prístup k súdu. Napĺňa sa tak jedno zo základných kritérií rozhodovania o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia...»

Právny zástupca sťažovateľky podaním z 8. júla 2008 doručeným 15. júla 2008 upozornil, že ku dňu tohto podania sú premlčané všetky práva na zaplatenie pohľadávok, ktoré si sťažovateľka uplatnila podaním urobeným elektronickými prostriedkami podpísaným zaručeným elektronickým podpisom na okresnom súde. V tejto súvislosti uviedol: „Naplnila sa tak obava sťažovateľa o reálne vymoženie legálne nadobudnutých pohľadávok. V tejto rovine sa javí postup ústavného súdu v zmysle článku 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a ust. § 56 ods. 4 zákona č. 38/1993 Z. z. ako jediný správny a spravodlivý.“

Na ústnom pojednávaní 14. októbra 2008 sa zúčastnili za sťažovateľku jej právny zástupca JUDr. J. F. a predseda predstavenstva JUDr. D. P. a za okresný súd jeho predsedníčka JUDr. E. C.

Právny zástupca sťažovateľky zotrval na argumentácii, ktorá je obsiahnutá v písomných podaniach sťažovateľky v tejto veci, pričom pripustil, že predsedníčka okresného súdu vyvíjala značné úsilie na zabezpečenie vybavenia okresného súdu elektronickou podateľňou, čo vyplýva z jej korešpondencie so sťažovateľkou. Právny zástupca sťažovateľky, ako aj predseda predstavenstva sťažovateľky zotrvali na tvrdení, že pokiaľ okresný súd vo veci návrhov podaných 27. júla 2006 v súčasnosti koná, nekoná na základe návrhu podľa § 42 ods. 1 OSP podaného sťažovateľkou, pretože originál predmetného DVD, ktorého obsahom sú návrhy na začatie konania z 24. júla 2006, bol po jeho vrátení okresným súdom pripojený k sťažnosti podanej ústavnému súdu. Právny zástupca sťažovateľky preto žiadal, aby ústavný súd rozhodol v súlade s petitom formulovaným v sťažnosti.

Predsedníčka okresného súdu v plnom rozsahu odkázala na obsah svojich písomných podaní predložených ústavnému súdu. Vo svojom prejave zdôraznila, že sťažovateľke vrátila späť len DVD nosič doručený so sprievodným listom z 30. marca 2006, o čom predložila ústavnému súdu dôkaz – prípis okresného súdu sp. zn. Spr. 281/06 z 20. apríla 2006, v ktorom je uvedené, že v prílohe vracia sťažovateľke „*DVD nosič OS094 Brezno 001*“, a doručenkou o prevzatí tejto zásielky právnym zástupcom sťažovateľky JUDr. M. P. 24. apríla 2006, na ktorej je uvedené, že obsahom zásielky je „*Spr. 281/06 prípis + DVD*“. Predsedníčka okresného súdu uviedla, že DVD nosič doručený 27. júla 2006 už sťažovateľke nevrátila, o čom predložila dôkaz - predmetný DVD nosič a prípis okresného súdu sp. zn. Spr. 571/06 zo 7. augusta 2006, ktorým oznámila právnemu zástupcovi sťažovateľky, že okresný súd nie je technicky vybavený na prijímanie elektronických podaní. K tomuto prípisu nebola pripojená žiadna príloha, o čom svedčí okrem obsahu prípisu aj doručenka o jeho prevzatí právnym zástupcom JUDr. M. P. 11. augusta 2006, na ktorej je obsah zásielky označený „*Spr. 571/06 prípis*“.

Predsedička okresného súdu uviedla, že okresný súd zapísal podania sťažovateľky zaznamenané na predmetnom DVD nosiči 8. apríla 2008 ihneď po vybavení okresného súdu elektronickou podateľňou a po overení pravosti elektronického podpisu. V týchto veciach okresný súd pravidelne koná. Okresný súd uznesením vyzval sťažovateľku, aby odstránila nedostatky podaní tak, aby žalovaní boli správne označení, a už druhýkrát ju uznesením vyzval na zaplatenie súdnych poplatkov za jednotlivé návrhy. Na základe týchto skutočností predsedníčka okresného súdu žiadala, aby ústavný súd sťažnosti nevyhovel, resp. aby nevyhovel návrhu sťažovateľky, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu vo veci konať, a aby nepriznal sťažovateľke finančné zadost'učinenie ani náhradu trov právneho zastúpenia.

Na otázku predsedu senátu predsedníčka okresného súdu uviedla, že všetky podania z DVD nosiča doručeného 27. júla 2006 okresný súd zaevidoval prostredníctvom elektronickej podateľne 8. apríla 2008 s účinkami ku dňu ich doručenia, t. j. k 27. júlu 2006, o čom je spísaný úradný záznam, ktorý je pripojený ku každému návrhu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (práva na prístup k súdu) podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť postupom okresného súdu neprijatím jej podania z 24. júla 2006 urobeného elektronickou formou a podpísaného zaručeným elektronickým podpisom.

Vzhľadom na uvedené stanoviská účastníkov konania a namietaný postup okresného súdu sa ústavný súd v zmysle § 20 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sústredil na posúdenie otázky, či postup okresného súdu, ktorým neprijal podanie sťažovateľky uskutočnené elektronickou formou a podpísané zaručeným elektronickým podpisom z dôvodu nedostatočného technického vybavenia tohto súdu, mohol v konkrétnych okolnostiach predmetnej veci znamenať porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd zároveň poznamenal, že sťažovateľkou tvrdené porušenie jej označených práv postupom okresného súdu posudzoval len v rozsahu, v akom bola sťažnosť sťažovateľky prijatá na ďalšie konanie uznesením č. k. II. ÚS 64/08-28 zo 7. februára 2008.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 51 ods. 1 ústavy domáhať sa práv uvedených v čl. 35, 36, 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Podľa § 41 ods. 1 OSP účastníci môžu robiť svoje úkony akoukoľvek formou, pokiaľ zákon pre niektoré úkony nepredpisuje určitú formu.

Podľa § 42 ods. 1 OSP v znení novelizácie uskutočnenej čl. III zákona o elektronickom podpise účinnej od 1. mája 2002 podanie možno urobiť písomne, ústne

do zápisnice, elektronickými prostriedkami podpísané zaručeným elektronickým podpisom podľa osobitného zákona, telegraficky alebo telefaxom.

Podľa § 132 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov pri prijímaní podaní urobených elektronickými prostriedkami podpísaných zaručeným elektronickým podpisom sa postupuje podľa osobitných predpisov. Takto prijaté podania sa odovzdávajú podateľni na ďalší postup podľa § 129.

Podľa § 6 ods. 1 vyhlášky Národného bezpečnostného úradu č. 542/2002 Z. z. o spôsobe a postupe používania elektronického podpisu v obchodnom a administratívnom styku v znení neskorších predpisov ak orgán verejnej moci alebo orgán verejnej správy využíva zaručený elektronický podpis, zriaďuje elektronickú podateľňu na prijímanie, odosielanie, overovanie, potvrdzovanie a spracovanie elektronických dokumentov v styku s fyzickými osobami alebo s právnickými osobami, alebo s inými orgánmi verejnej moci a orgánmi verejnej správy.

Článok 46 ods. 1 ústavy je základom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy normujúcich rámec, v ktorom sa možno domáhať jeho rešpektovania (m. m. I. ÚS 22/03, IV. ÚS 159/07).

Ústavný súd v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou konštatoval, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 27/07).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu zmyslom a účelom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je zaručiť každému reálny prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu o veci konať a rozhodnúť (I. ÚS 62/97, II. ÚS 26/96). K porušeniu základného práva na súdnu ochranu by došlo vtedy, pokiaľ by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej osoby alebo právnickej osoby (napr. I. ÚS 35/98).

Z citovaných právnych noriem podľa názoru ústavného súdu vyplýva, že fyzické osoby alebo právnické osoby sú oprávnené podať (doručiť) všeobecnému súdu podanie, a teda aj návrh na začatie konania aj elektronickou formou podpísaný zaručeným elektronickým podpisom v zmysle príslušných právnych predpisov. Aj z ústavného imperatívu „... konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon“, uvedeného v čl. 2 ods. 2 ústavy možno vyvodiť príkaz adresovaný všetkým štátnym orgánom, a teda aj všeobecným súdom, prijať každé podanie uskutočnené spôsobom, ktorý predpokladá a ustanovuje zákon. Ak tak dotknutý štátny orgán, v danom prípade okresný súd, neurobí, dopustí sa neprípustného zásahu do základných práv dotknutej fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorému treba priznať ústavnoprávnu ochranu. Konanie, resp. nečinnosť dotknutého štátneho orgánu, ktorým tento nerešpektuje ústavný príkaz konkretizovaný v dotknutých ustanoveniach zákona, predstavuje porušenie základného práva aj za okolností, keď tento štátny orgán sám priamo nespôsobil stav, ktorý mu reálne neumožňuje nakladať s podaním fyzickej osoby alebo právnickej osoby v čase jeho doručenia spôsobom ustanoveným zákonom.

V danom prípade § 41 ods. 1 v spojení s § 42 ods. 1 OSP nepochybne priznáva navrhovateľovi (sťažovateľke) možnosť urobiť podanie viacerými rovnocennými spôsobmi, v ktorých je zahrnuté aj podanie návrhu elektronickými prostriedkami podpísané zaručeným elektronickým podpisom. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že v danom prípade došlo postupom okresného súdu vo veci neprijatia podania sťažovateľky z 24. júla 2006 urobeného elektronickou formou a podpísaného zaručeným elektronickým podpisom

doručeného okresnému súdu 27. júla 2006 k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa § 56 ods. 3 písm. d) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto základné právo alebo slobodu porušil, obnovil stav pred porušením základného práva alebo slobody.

Z obsahu spisu a z priebehu ústneho pojednávania má ústavný súd za preukázané, že okresný súd po vybavení elektronickou podateľňou prostredníctvom nej prijal všetky návrhy sťažovateľky z 24. júla 2006 zaznamenané na DVD nosiči, a to s právnymi účinkami ku dňu ich doručenia, t. j. k 27. júlu 2006, a v týchto veciach koná podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Vzhľadom na to, že okresný súd odstránil protiprávny stav namietaný sťažnosťou (neprijatie podaní urobených elektronickou formou a podpísaných zaručeným elektronickým podpisom), čím sa obnovil stav pred porušením označených práv sťažovateľky, nebolo už potrebné, aby ústavný súd v záujme ochrany týchto práv sťažovateľky vydal okresnému súdu príkaz konať v tejto veci ústavne súladným spôsobom.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Keďže ústavný súd rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj jej žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Sťažovateľka žiadala o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 Sk „za každé jednotlivé porušenie práva domáhať sa zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky“, t. j. za každý okresným súdom neprijatý návrh na vydanie platobného rozkazu. Priznanie finančného zadosťučinenia považuje sťažovateľka za jediný správny a spravodlivý postup, a to s poukazom na skutočnosť, že všetky práva na zaplatenie pohľadávok, ktoré si uplatnila podaním urobeným elektronickými prostriedkami a podpísaným zaručeným elektronickým podpisom z 24. júla 2006 na okresnom súde, sú už v tomto čase premlčané.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Zohľadňujúc konkrétne okolnosti prípadu ústavný súd považoval samotné deklarovanie porušenia označených práv (bod 1 výroku nálezu) za dostatočné na zabezpečenie ochrany označených práv sťažovateľky (podobne napr. m. m. IV. ÚS 22/03, IV. ÚS 142/03). Ústavný súd prihliadol hlavne na skutočnosť, že okresný súd ihneď, ako mal vytvorené technické možnosti, prijal prostredníctvom elektronickej podateľne návrhy sťažovateľky na začatie konania urobené elektronicou formou a podpísané zaručeným elektronickým podpisom a v týchto veciach ďalej koná podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, čím ešte pred rozhodnutím ústavného súdu došlo k naplneniu účelu, ktorý sťažovateľka sledovala podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd preto dospel k záveru, že v danom prípade nie je v záujme dovŕšenia ochrany porušených práv sťažovateľky potrebné priznať aj finančné zadosťučinenie, a v tejto časti jej návrhu nevyhovel.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Ústavný súd pri rozhodovaní o úhrade trov právneho zastúpenia vychádzal z toho, že sťažovateľku najskôr zastupoval advokát JUDr. M. P. a podaním doručeným 18. marca 2008 advokát JUDr. J. F. oznámil, že prevzal zastupovanie sťažovateľky (splnomocnenie z 1. marca 2008).

Ústavný súd pri priznaní úhrady trov konania sťažovateľky za právne zastupovanie advokátom JUDr. M. P. vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2005, ktorá bola 16 381 Sk, a to vzhľadom na skutočnosť, že relevantné úkony právnej služby boli pôvodným právnym zástupcom sťažovateľky vykonané v roku 2006. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1

písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 2 730 Sk, t. j. spolu 5 460 Sk, čo spolu s režijným paušálom 2-krát 164 Sk (§ 16 ods. 3 vyhlášky) a DPH (19 % z 5 788 Sk, osvedčenie z 31. mája 2006) predstavuje sumu 6 887,72 Sk (228,63 EUR). Podania JUDr. P. doručené ústavnému súdu 27. októbra 2006 a 25. januára 2007 nevyhodnotil ústavný súd vzhľadom na ich obsah (absencia ústavnoprávneho aspektu) ako podania vo veci samej, a preto odmenu za ne nepriznal (IV. ÚS 47/07, IV. ÚS 99/07).

Za právne zastúpenie JUDr. J. F. priznal ústavný súd náhradu za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2008 (prevzatie a prípravu zastúpenia a stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 25. apríla 2008) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky, pričom vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2007, ktorá bola 19 056 Sk, a teda za každý úkon po 3 176 Sk a režijný paušál po 190 Sk a DPH (19 % z 6 732 Sk), čo spolu predstavuje sumu 8 011,08 Sk (265,92 EUR). Podania právneho zástupcu sťažovateľky doručené ústavnému súdu 28. marca 2008, 4. apríla 2008, 6. mája 2008 a 15. júla 2008 nevyhodnotil ústavný súd vzhľadom na ich obsah (absencia ústavnoprávneho aspektu) ako podania vo veci samej, a preto odmenu za ne nepriznal (IV. ÚS 47/07, IV. ÚS 99/07).

Odmenu za účasť právneho zástupcu sťažovateľky na ústnom pojednávaní konanom 14. októbra 2008 vrátane náhrady hotových výdavkov ústavný súd nepriznal, pretože na predmetnom pojednávaní neboli prednesené žiadne nové skutočnosti, ktoré by prispeli k ďalšiemu objasneniu veci, a v danej veci rozhodol len na základe predložených listinných dôkazov, t. j. sťažnosti, z pripojených písomností a z písomných vyjadrení účastníkov konania (m. m. I. ÚS 41/03, IV. ÚS 233/03, IV. ÚS 88/05, III. ÚS 7/07).

Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet advokátov JUDr. M. P. a JUDr. J. F., tak ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto nálezu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. novembra 2008